

[Napravi nasičen raztop kuhinjske soli in tacega od sladkorja.] Pridenem še nekaj soli ali sladkorja, se ne bota več raztopila. Segrejemo pa tekočini, zapazim, da se kuhinjske soli sicer ne bo več raztopilo, pač pa sladkorja. Topilna moč se povišuje skoraj vsem topilom sè segrevanjem. — Izkušnja naš uči, da se topi sladkor v vroči kavi hitreje, nego v mrzlih in hitreje v drobnih, nego v debelih kosih. Kameno sol nastrgamo za rabo od celega kosa. — Sol se v juhi hitreje raztopi ako mešamo juho z žlico. Raztop se tedaj pospešuje z zdrobljenjem, mešanjem in segrevanjem.

3. Opazujemo posamezne zrne soli, vidili bomo male kocke več ali manj odbite ali skupaj se držeče. Te kocke imenujemo kristale. Tudi druge vrste soli imajo kristale, a vsaka vrsta v svoji posebni obliki. [Prav velike kristale napraviš, ako deneš v nasičeno raztopnino majhen kristal in postaviš na miren kraj z enakomerno toploto. V presledku več dneh se kristali na drugo stran obrnejo, da rastejo povsod jednako. Vsled izhlapevanja se usedejo še drugi mali kristali, ker bi ti motili kristalizacijo velicega; zato se mora veliki kristal v drugo plitvo posodo z jednako tekočino postaviti. Čez nekaj tednov dobiš precej velik kristal.] Ako vržem v ogenj ali segrejem v mali sklenici nekoliko soli, bo razpokala, zato ker se vsled toplote tako imenovana kristalna voda raztegne in kristale razžene. Po daljšem segrevanju razpade sol v beli prah. — [Da spoznajo učenci tudi druge soli, daj v lončeno igračo po jeden košček kamene soli, solitarja, grenke soli, Glauberjeve soli, salmijaka in kake druge neškodljive soli. Vsaka sol naj kroži pri učencih v klopeh, da spoznajo, položivši na jezik razne okuse posameznih vrst soli. Mično je videti tudi raznobarvene raztopnine soli. Tako n. pr. prozorno kuhinjske soli), zeleno (železne) in modro (bakrene galice), karmino-rudeče (manganovega perkislega kalija), pomerančno-rumeno (dvojno kromokislega kalija) i. dr.]

(Dalje prih.)

Fr. Trošt — Vodice.

Opravila v šolski drevesnici meseca rožnika.

Glavno opravilo v tem mesecu bode odščipovanje stranskih mladik pri eno-, dvo- in triletnih cepljencih. Letošnji cepljenci nam bodo tudi gotovo toliko zrastle, da bomo mogli pri vseh povez prerezati, kakor sem zadnjič opisal.

Kdor med letošnje cepljence ni potresal čresla, naj jih ta mesec pusti opleti; vsa druga drevesca pa opleti in okopati.

Po drevescih, posebno po glavnih mladikah, se nam navadno ta mesec prikaže toliko drevesnih uši, da nam drevesca skoraj uničijo. Kdor bo zapazil uši, kar se že od daleč pozna, ker je listje vse zvito,

najbolje stori, ako jih s prsti pomečka. Imamo sicer za pokončavanje drevesnih uši še druga sredstva, a najhitreje in najzanesliveje je, ako jih pomečkamo. Prsti res postanejo zeleni, a se prav lahko umijejo.

Kdor hoče okulovati na živi pop, t. j. da mu bode še letos mladika pognala, prični sredi t. m. Očesa se dobe iz letošnjih poganjkov. Navadno se dobe na vsaki mladiki tri ali štiri dobra očesa in sicer vedno v sredi mladike. Spodnji trije in zgornji niso zadosti razviti. Kdor pa misli na speče oko, t. j. da se bode oko letos samo zaraslo, a pognalo še le pomladi, ta naj pa počaka do drugzega meseca. Rana pri okulovanji se samo zaveže, a nič ne zamaže. **A. Likozar.**

Avstrijsko šolstvo v l. 1890. s posebnim ozirom na Kranjsko.

(Dalje.)

Iz 42 privatnih mešanih ljudskih šol jih je bilo polovica nemško-poljskih, 6 nemško-slovenskih, 5 nemško-čeških, 3 nemško-laške, 2 laško-hrvaški, po 1 nemško-slovensko-laška, nemško-poljsko-rusinsko-rumunska in poljsko-rusinska.

Izmed 561 mešanih občnih ljudskih šol sploh jih je bilo 218 nemško-slovenskih, 139 poljsko-rusinskih, 50 nemško-poljskih, 49 nemško-čeških, po 22 nemško-rusinskih in nemško-rumunskih, 21 srbsko-hrvaško-laških, 13 nemško-poljsko-rusinsko-rumunskih, 6 slovensko-laških, po 4 nemško-laške, nemško-poljsko-rusinske in rusinsko-rumunske, po 3 nemško-rusinsko-rumunske in nemško-slovensko-laške, 1 rumunsko-madžarska.

Nemci, Čehi in Italijani imajo relativno več šol, kakor bi jih morali imeti po absolutnem številu svojega prebivalstva; nasprotno imajo pa Rusini, Hrvatje in Srbi, Rumuni in Madjari, posebno pa Slovenci in Poljaki v razmerji s številom stanovništva dotične narodnosti premalo šol.

Da se pa šolske razmere na korist slovanskemu življu vendarle boljšajo in da so bile svoje dni še slabše, bōdi razvidno iz sledeče tabele.

Leto	Absolutno število ljud. šol				Relativno število ljud. šol			
	nemških	slovenskih	laških	mešanih	nemških	slovenskih	laških	mešanih
1828	5517	3008	620	1930	49·8	27·2	5·6	17·4
1830	5641	2858	633	2055	50·4	25·2	5·7	18·4
1835	5739	3886	674	1263	49·7	33·3	5·8	10·9
1840	5817	4072	744	1308	48·7	34·1	6·2	11·0
1846	5869	3842	920	2074	46·2	30·2	7·2	16·3
1850	5918	4372	916	1754	45·7	33·7	7·1	13·5
1855	6290	3982	898	2436	46·2	29·3	6·6	17·9
1859	6172	3940	889	2934	44·3	38·3	6·3	21·0
1865	6203	4535	933	3097	42·0	30·7	6·4	21·0